FRANKENSTEIN

Basert på romanen av Mary Shelley

Dramatisering av Camilla Kold Andersen og Astrid Berg Hauge

Versjon 01. November 2023

Premiere 15. November 2023 Centralteatret

Oslo Nye Teater

Skuespillere: Stine Fevik, Karoline Schau, Maria Agwumaro

Regi: Camilla Kold Andersen

Scenografi og lys: Norunn Standal

Kostyme: Synne Reichelt Føreland

Lyd: Peder Varkøy

KARAKTERER

Djevelen: Karoline Schau
- Djevelen tiltrekkes av drama og feiltakelser, leter etter enhver mulighet til å gjøre en situasjon mer dramatisk eller motbydelig.

Monsteret: Maria Agwumaro
- Et uskyldig vesen født uten noen verge i verden. Hun er klumsete og har god tro på livet, men brenner seg hver gang hun forsøker å stige inn i det. Enorm fugleentusiast.

Frankenstein: Stine Fevik
- En vitenskapsman, en priviligert perfeksjonist som har ganske høye tanker om sitt eget moralske verd og det han har å tilby verden. Han begår en stor feil som hjemsøker ham resten av livet.

SCENER

1 Laboratoriet
2 Kirkegården
3 Overskridelsen
4 Frankenstein på trappetrinnet
5 Monsteret våkner
6 i Djevelens hule
7 Djevelens sang
8 Tilbake i Laboratoriet
9 i en skog nær Genéve
10 Williams begravelse
11 Teselskapet
12 Skapelsen av et nytt monster
~~13 Monsteret på trappetrinnet~~
14 Frankensteins bryllupsnatt
15 ishavet
16 isørkenen

SCENE 1: LABORATORIET

Det er en mørk og tordnende natt. Frankenstein graver på kirkegården. Finner til slutt en finger.

FRANKENSTEIN

(Til seg selv)

Ad lib.

FRANKENSTEIN

Fortidens lærere i denne vitenskapen lovet det umulige og oppnådde ingenting. Moderne forskere lover svært lite; de vet at metaller ikke kan omdannes til gull og at Livets Vann bare er en drøm. Men disse nye vitenskapsmennene, hvis hender bare synes å arbeide med det konkrete, og hvis øyne bare stirrer inn i mikroskopet eller på smelteovnen, de har i sannhet utrettet mirakler. De trenger inn i naturens hulrom og viser hvordan den virker selv der den skjuler seg. De stiger opp i himlene; de har oppdaget hvordan blodet sirkulerer, og sammensetningen av luften vi puster. De har skaffet seg nye og nærmest ubegrensede krefter; de kan styre tordenværet, etterligne jordskjelvet, og endatil gjøre narr av den usynlige verden med dens egne skygger. Så mye er blitt gjort, men jeg - jeg skal oppnå mer. Langt mer! Jeg skal tråkke ned de allerede kjente stier og oppdage en ny vei. Jeg skal utforske ukjente krefter og åpenbare skapelsens dypeste mysterier for verden. Å skape noe, det er vakker kunst.

SCENE 2: KIRKEGÅRDEN

Frankenstein går til skapelseskarret og arbeider. I prosessen våkner en gammel djevel til live.

DJEVELEN

Min kjære Frankenstein - så glad jeg er for å se deg!

Djevelen titter frem og hysjer på publikum.

FRANKENSTEIN

Hvor kom du fra?

DJEVELEN

Du er vel ikke redd meg?

FRANKENSTEIN

Jeg, nei.

DJEVELEN

Det er jo et litt guffent sted, det her. Det er forståelig å være litt redd?

FRANKENSTEIN

Mens min far underviste meg, var han svært opptatt av at jeg overhodet ikke skulle vektlegge noen frykt for det overnaturlige. Jeg kan ikke engang huske å ha blitt skremt av noen spøkelseshistorie, eller ha vært redd for at det skulle dukke opp en ånd. Mørket igangsetter ikke noen fantasier hos meg, og en kirkegård er kun et oppbevaringssted for kropper som ikke lenger har liv, som før var bærere av skjønnhet og styrke, er blitt føde for markene i jorden.

DJEVELEN

Men, min kjære Frankenstein, jeg har ikke lagt merke til før hvor blek du ser ut, og hvor tynn du er. Det ser ut som du har vært våken i adskillige netter!

FRANKENSTEIN

Jeg er i den siste tiden vært så opptatt av en eneste ting at jeg ikke har fått tilstrekkelig hvile.

DJEVELEN

Du må ta litt vare på deg selv.

FRANKENSTEIN

Jeg lover meg selv både mosjon og adspredelse så snart jeg har fullført min skapning.

DJEVELEN

Hvilken skapning?

FRANKENSTEIN

Kan jeg stole på deg?

DJEVELEN

Så klart, jeg er her for å hjelpe.

FRANKENSTEIN

Du er en assistent?

DJEVELEN

Ja, du kan godt si assistent.

FRANKENSTEIN

Jeg har nå vært på kirkegården i flere omganger. Jeg graver store dype hull i gravene, inntil jeg når kistelokket. Så brekker jeg kisten opp og trekker frem de likdelene jeg skal bruke. Noen graver er så råtne at de er ubrukelige, og da må jeg dekke graven igjen og begynne forfra et nytt sted. Men etter hvert blir det lettere å utpeke hvor jeg kan få de gode * delene fra, så jeg kan arbeide raskt og lydløst i natten.
I alle tilfeller er det noen ubrukelige kroppsdeler. Derfor må jeg sy de jeg finner sammen; en arm her, et ben der, en magesekk. Jeg syr dem sammen.

DJEVELEN

Syr det sammen til hva da?

FRANKENSTEIN

Alle ting har sin begynnelse. Og den begynnelsen knytter seg til noe som har skjedd før. Hvis du gir verden en elefant til å støtte den, må du få elefanten til å stå på en skilpadde. Forstår du?

DJEVELEN

Jeg forstår.

FRANKENSTEIN

Oppfinnelse, må det ydmykt innrømmes, består ikke av å skape ut av ingenting, men å skape ut av kaos!
Materialene må først bli gitt, materialer som kan gi form til en ubegripelig substans. Men det kan ikke skape substansen selv. I alle spørsmål om oppdagelse og oppfinnelse, selv dem som hører fantasien til, blir vi konstant minnet om historien om Colombus og hans egg. Oppfinnelse består i evnen til å begripe et emnes kapasitet, og i kraften av å utforme og utvikle ideer foreslått for det. Men å skape liv i livløst materiale, det er en annen sak!

DJEVELEN

Hvilken sak da?

FRANKENSTEIN

Liv og død forekommer for de fleste som ideale grenser, men jeg skal som den første overskride disse og dermed sende en strøm av lys inn i vår mørke verden. Et nytt menneske vil velsigne meg som dets skaper; mange lykkelige og fortreffelige vesener vil skylde meg sin eksistens. Kast den, min assistent, klokken er slagen!

SCENE 3: OVERSKRIDELSEN

Frankenstein og Djevelen holder på å skape liv, det bobler i skapelsens kar.

FRANKENSTEIN

Da er tiden inne.

DJEVELEN

Klokken er mange.

FRANKENSTEIN

Men kan jeg, et alminnelig menneske overhodet skape noe av storhet til gavn for menneskeheten? Hva om jeg tar feil?

DJEVELEN

Geniale menns anstrengelser feiler neppe, det vil alltid i siste liten vende seg om til menneskehetens store fordel.

FRANKENSTEIN

Du har rett min venn, jeg kan og jeg må skape dette liv!

Monsteret griper håndleddet til Frankenstein

DJEVELEN

Var ikke dette meningen, Frankenstein?

FRANKENSTEIN

Dette var overhodet ikke meningen.

Monsteret tar fingeren fra Frankenstein.

FRANKENSTEIN

Hallo?

Liv skapes. Monsteret kommer opp av karret. Snubler ned trappen. Lærer å gå. Drikker fra melkekartong. Monsteret ut.

SCENE 4: FRANKENSTEIN PÅ TRAPPETRINNET

FRANKENSTEIN

Størrelsesforholdene på lemmene var i orden. Jeg hadde konstruert kroppsdelene så den skulle bli perfekt.

Tenner en sigarett.

DJEVELEN

Du, ikke ta det så tungt.

FRANKENSTEIN

Jeg har arbeidet i nesten to år med dette.

DJEVELEN

Du gjorde noe spennende. Noe stort, en overskridende handling. ‘

FRANKENSTEIN

Det skjedde ikke noe. Alt er det samme som før.

DJEVELEN

Ikke vær for sikker på det.

FRANKENSTEIN

Du kan ikke fortelle noen hva jeg har forsøkt å gjøre.

DJEVELEN

Hvorfor ikke? Hvis det allikevel ikke har skjedd noe?

FRANKENSTEIN

Ingen.

DJEVELEN

Har det da skjedd noe?

FRANKENSTEIN

Det var noe underlig i det vannet der.

DJEVELEN

I det karret?

FRANKENSTEIN

Ja.

Det er noe i luften og, kan du lukte det?

DJEVELEN

Nei, jeg lukter ingenting

FRANKENSTEIN

Jeg kan aldri fortelle noen om dette.

DJEVELEN

Du må jo fortelle det til noen.

FRANKENSTEIN

Nei, ingen får vite det!

Noen banker på

FRANKENSTEIN

Hva var det? Hørte du det?

DJEVELEN

Ja, det er noen ved døren.

Bank, bank, mye bråk

Djevelen går ut for å se hvem det er som banker på døren. *

*

Djevelen kommer inn igjen.

DJEVELEN

Det er en som heter Elizabeth

FRANKENSTEIN

Elizabeth. Min elskede kvinne.

DJEVELEN

Dette er perfekt. Da kan du vise henne hva du har skapt.

FRANKENSTEIN

Er du gal? Hvis hun ser hvilken fiasko jeg er, vil hun aldri se meg igjen.

DJEVELEN

Du burde i hvert fall kunne fortelle det til henne.

FRANKENSTEIN

Nei, ingen skal få vite om dette. Ingen.

DJEVELEN

Slapp av,

Djevelen går ut.

DJEVELEN

Si meg Elizabeth snakker han sånn til deg også? Ja, for dere skal jo gifte dere. Jeg forstår rett og slett ikke hvordan du holder ut med han. Men du ser han jo ikke så ofte heller, siden han bestandig er her og jobber på sine prosjekter, og du alltid sitter hjemme i Geneve og venter. Hva sier faren hans til det?

Med tanke på alle pengene han sender så burde Frankenstein være en smule mer takknemlig og kommet hjem oftere. Også William da, søte lille William. Så grusomt og vanskelig det må være for han.
Frankenstein som bare slapp alt han hadde i hendene og dro rett etter moren deres død, uten å engang tenke på William. At du vil gifte deg med han det begriper jeg ikke. Nå syns jeg at vi to skal gå på cafe og drikke varm sjokolade, og se om Frankenstein i det hele tatt dukker opp.

Frankenstein på vei ut. Monsteret kommer klatrende opp på en stige. Frankenstein går.

Monsteret hører fuglekvitter. Lager lyder. Øver seg på å snakke.

MONSTERET

Hallo

Hallo hallo?

Hallo?

Hallo? Hallo?

Monsteret står ut og ser.

Jeg er visst alene.

SCENE 6: I DJEVELENS HULE

Djevelen kommer inn.

DJEVELEN

Unnskyld hvis jeg trenger meg på.

MONSTERET

Hvem er du?

DJEVELEN

Mitt navn står skrevet i sand, men vind og bølger visker det ut. Jeg er sandkornene som skylles vekk av det sterke vannet, men bølgene river tak i meg og kaster meg tilbake på land i en endeløs runddans jeg ikke finner fred fra. Jeg lengter mot å få tørke på stranden, eller seile i den stille sjø til det evige hav.

MONSTERET

Du snakker i gåter.

DJEVELEN

Og du snakker som en foss.

MONSTERET

Hva?

Stillhet. Djevelen drar frem en kringle fra skoen.

DJEVELEN

Åh, wow! Åh, wow! Åh, wow!

MONSTERET

Hva ser du på?

DJEVELEN

Ikke noe spesielt egentlig. Tror ikke du hadde vært veldig interessert selv. Åh, wow!

Holder kringlen opp.

MONSTERET

Kan jeg se?

DJEVELEN

Passer ikke i dag, du kan komme tilbake en annen dag, til uka kanskje. Åh, wow!

MONSTERET

Kan du fortelle meg hva du ser?

DJEVELEN

Nei, for man kan ikke fortelle det - det må oppleves.

MONSTERET

Vær så snill

DJEVELEN

Si vær så snill

Repeteres et par ganger. Djevelen gir til slutt monsteret kringlen.

MONSTERET

For et vakkert syn.

DJEVELEN

Fortell hva du ser.

MONSTERET

Et lite rom; hvitkalket og rent, nesten uten møbler. I en krok ved et ildsted sitter en gammel mann. Han er blind tror jeg. Han spiller og produserer merkverdige lyder som er enda flottere enn Svarttrostens og Nattergalens sang.

Det er ikke bare den gamle mannen som bor der, men også en ung kvinne og en ung mann.

Når den gamle mannen er alene sitter han tankefull og sørgmodig, men når de andre kommer inn lyser hans ansikt opp i et underlig lys. Hvilken blid opptreden og mildhet de omslutter hverandre med.

DJEVELEN

Du kan jo slutte deg til dem.

MONSTERET

Jeg tør ikke.

DJEVELEN

Tør ikke?

MONSTERET

Jeg foretrekker å betrakte dem gjennom sprekken hver eneste dag.

DJEVELEN

Slik blir man aldri til noe.

MONSTERET

Hvis jeg feiler er jeg en utstøtt i verden for evig.

DJEVELEN

Du kan stole på meg. Menneskers hjerte er fullt av søskenkjærlighet og nestekjærlighet.

MONSTERET

Kan jeg ha tillit til at jeg med din hjelp ikke blir drevet bort fra samfunnet og fra dine medmenneskers medfølelse?

DJEVELEN

Så klart, jeg er her for å hjelpe.

Gå nå, og møt disse vennene.

Monsteret går ut. Djevelen blir. Frankenstein kommer inn.

Frankenstein leter etter loggboken sin.

DJEVELEN

Hva står det i de papirene?

FRANKENSTEIN

Nei, det er bare loggboken min.

DJEVELEN

Kan jeg se?

FRANKENSTEIN

Nei, takk.

DJEVELEN

En liten titt?

FRANKENSTEIN

Ellers takk.

DJEVELEN

La meg få se i boken din.

Frankenstein åpner opp loggboken. Et papir faller ut. Djevelen kaster seg etter papiret. Blir usynlig for Frankenstein. Frankenstein går lettet ut.

DJEVELEN

Interessant! Meget interessant.

Monster kommer tilbake, tydelig lei seg og såret. *

DJEVELEN

Det gikk ikke helt som planlagt?

MONSTERET

Den blinde mannen tok seg av meg i starten. Han lærte meg å lese, og var god mot meg. Men da hans motbydelige sønn viste seg, kastet de meg til jorden og slo meg hardt med en stokk.

DJEVELEN

Selv Satan har sine følgesvenner, med-djevler, som kan beundre og oppmuntre ham, men du, nei du er og blir alene og forhatt!

MONSTERET

Jeg kunne revet lemmene av ham som en løve sønderriver antilopen!

DJEVELEN

Jeg kan godt forstå du er ensom for du har ingen venner eller familie

MONSTERET

Overalt ser jeg lykksalighet som jeg alene er ugjenkallelig utelukket fra.

DJEVELEN

Nå finnes ikke annet enn fortvilelse.

MONSTERET

Hvorfor er det ingen som tar vare på meg?

DJEVELEN

Kanskje jeg kan hjelpe deg med det spørsmålet du tenker på?

MONSTERET

Hva mener du?

Djevelen vifter med papirene.

DJEVELEN

I disse papirene står alt om din opprinnelse.

MONSTERET

Få se!

DJEVELEN

Ikke så fort!

MONSTERET

Jeg har jo nettopp lært å lese, la meg få se de papirene.

DJEVELEN

Og hva får jeg til gjengjeld for denne informasjonen?

MONSTERET

Gjengjeld?

Monsteret leter i lommene.

MONSTERET

Jeg har en sten.

DJEVELEN

Du har ingen perler?

MONSTERET

Nei, ingen perler dessverre.

Men jeg har mitt vennskap, det kan jeg gi deg! Min trofaste hånd i medgang og motgang.

DJEVELEN

Vennskap? Det klinger litt hult i forhold til perlen, men greit nok, jeg tar det.

Monsteret får papirene og leser.

MONSTERET

”Samler knokler på kirkegården, syr sammen delene.To deler palladium per tre deler bor, en liten del cesium og hemoglobin lagret på tørris. “monstrøse skuldre, enorm styrke, hastighet, se i mørket”. “jeg samlet mine instrumenter omkring meg, slik at jeg kunne inngi livsgnist i den livløse kroppen”. Hvem er det som har skrevet dette?

DJEVELEN

Frankenstein.

MONSTERET

Frankenstein? Kjenner du han?

DJEVELEN

Vi har truffet hverandre.

MONSTERET

Vet du hvor han er?

DJEVELEN

Alt jeg vet er at han bor i landet som grenser mot nord til Tyskland, mot øst til Liechtenstein, mot syd til Italia, og mot vest til Frankrike.

MONSTERET

Jeg må finne denne Frankenstein, så han kan fortelle meg mer. Takk, du har vært en sann venn for meg!

Monsteret går for å lete etter Frankenstein.

SCENE 8: TILBAKE I LABORATORIET

Frankenstein kommer inn, ser djevelen og skvetter. Slipper ut et sukk.

DJEVELEN

Velkommen tilbake Frankenstein!

FRANKENSTEIN

Etter jeg hadde satt meg i båten på vei tilbake mot Genève så jeg i loggboken min, og la merke til at jeg hadde mistet de viktigste papirene, papirene, papirene! Tenk om noen fikk fingrene i oppskriften til min oppfinnelse!

Djevelen vifter med papirene.

DJEVELEN

Er det disse papirene du prater om?

FRANKENSTEIN

Hvorfor har du dem?

DJEVELEN

Jeg bare passet på dem for deg.

FRANKENSTEIN

Gi dem til meg.

Djevelen gir Frankenstein papirene

FRANKENSTEIN

Har du vist dem til noen?

DJEVELEN

Jeg? Nei da.

FRANKENSTEIN

Du er mystisk. Så du har ikke vist dem til noen?

DJEVELEN

Nei.

Djevelen stryker Frankenstein på kinnet

FRANKENSTEIN

Jeg håper så inderlig at den har sunket sammen til dødtstoff et sted. At den har trukket seg tilbake inn i seg selv og aldri viser seg for meg igjen.

Djevelen trøster Frankenstein. Ad lib.

DJEVELEN

Jeg beklager å måtte skuffe deg, men han lever enda, skapningen din.

FRANKENSTEIN

Hva? Hva sier du, den lever?

DJEVELEN

Han har oppholdt seg i skogene utenfor landsbyene i sør. Der har han lært seg å snakke, gå, skrive og lese.

FRANKENSTEIN

Og det har den klart helt på egenhånd? Det er ingen som har tatt den under vingene?

DJEVELEN

Alt han kan har han selv lært seg.

FRANKENSTEIN

Så fascinerende…

DJEVELEN

Han er dyktig. Nysgjerrig. Lærevillig.

FRANKENSTEIN

Sier du det?

DJEVELEN

Omsorgssøkende.

FRANKENSTEIN

Hvordan vet du alt dette her?

DJEVELEN

Vi har snakket sammen, din skapning og jeg.

FRANKENSTEIN

Snakket?

Frankenstein ler

FRANKENSTEIN

Min skapning snakker, beveger seg, og vandrer i skogene!

DJEVELEN

Ja, din skapning lever, det er sant. Men etter å ha vandret alene i skogene i tusenvis av dager, traff den på mennesket.

En hel landsby for å være presis. Barna skrek, og en av kvinnene besvimte. Hele landsbyen kom seg på bena; noen flyktet, andre angrep, til han ble hardt såret av stein og andre våpen. Han unnslapp over markene.

FRANKENSTEIN

Hva, er det sant? Min kjære skapning! Hva annet har skjedd?

DJEVELEN

Det var også en liten jente han møtte ved fossen. Foten til jenta gled og hun falt ned i den rivende strømmen. Skapningen gjorde alt for å redde henne, kjempet mot strømmens kraft og trakk henne opp på bredden. Hun var bevisstløs. Skapningen forsøkte at gjøre alt for å vekke henne til live, da han plutselig ble avbrutt av en bonde som rev piken ut av hendene på han. Uten å vite hvorfor fulgte skapningen etter ham inn i skogen, men da mannen så han komme nærmere rettet han et gevær mot kroppen hans og avfyrte skudd. Din skapning sank til jorden, og han som hadde såret han forsvant.

FRANKENSTEIN

Det er jo forferdelig! Så da er den død, da?

DJEVELEN

Nei, på vei mot Genève for å møte sin skaper!

FRANKENSTEIN

Meg? Den vil møte meg? Du lyver. Det er noe du finner på. Hvordan vet hun at jeg bor i Genève? Sist jeg så skapningen var den bare et lite blåskjell.

DJEVELEN

Et blåskjell?

FRANKENSTEIN

Ja.

DJEVELEN

Du skapte et menneske, ikke et blåskjell! Ta ansvar for ditt menneske!

FRANKENSTEIN

Du ser på meg med innstendig blikk og kommer nå også med ordrer, hvem tror du egentlig at du er? Jeg tror deg ikke.

DJEVELEN

Fint, om du ikke tror meg kan du bli med og se for deg selv!

Djevelens sag/dans.

Djevelen tar med seg Frankenstein til bryllupet.

SCENE 9: I EN SKOG NÆR GENÈVE

Monsteret viser seg, leter etter Frankenstein. Hører fuglekvitter, så en svak mjauing.

MONSTERET

Hei lille katt. Pus pus pus. Er det en liten katt?

Katten nærmer seg Monsteret. Ad.lib

Katten blir til en liten gutt som er redd. Ad lib

MONSTERET

Et menneske. Jeg vil ikke skade deg. Jeg vil bare være vennen din.

Vi kan passe på hverandre. Ta vare på hverandre

DJEVELEN/WILLIAM

HJELP!

MONSTERET

Hysj!

Frankenstein kommer. Djevelen/William forsvinner. Blir ett med omgivelsene.

FRANKENSTEIN

Min skapning, er det slik du ser ut nå?

MONSTERET

Frankenstein? Er det deg? Er det sånn du ser ut?

FRANKENSTEIN

Det er meg.

MONSTERET

Så rart å endelig få et ansikt på deg, far.

FRANKENSTEIN

Jeg er ikke din far.

MONSTERET

Men jeg er din skapning, du er min far, og jeg burde være din Adam.

FRANKENSTEIN

Adam, hva er det du snakker om?

Djevelen/William dukker opp igjen.

DJEVELEN/WILLIAM

Hjelp

FRANKENSTEIN

William?

DJEVELEN/WILLIAM

Hjelp/Victor/Storebror

FRANKENSTEIN

Er det William! Min bror, som du holder i dine hender.

MONSTERET

Din bror? Jeg vil ikke skade ham.

FRANKENSTEIN

Uhyre! Du vil rive min bror i stykker og spise ham.

DJEVELEN/WILLIAM

Hjelp/Victor/Storebror

FRANKENSTEIN

Du er et troll.

MONSTERET

Nei, jeg vil jo bare være vennen hans!

Ser på William.

DJEVELEN/WILLIAM

Hjelp/Victor/Storebror

FRANKENSTEIN

Slipp ham, ellers skal jeg drepe deg!

MONSTERET

Husk at du skapte meg sterkere enn deg selv. Jeg er høyere enn deg.

Leddene mine er smidigere.

FRANKENSTEIN

Kom her, så kan jeg slukke den gnist som jeg så ubetenksomt har tent!

MONSTERET

Jeg vil ikke la meg friste til å sette meg opp mot deg!

DJEVELEN/WILLIAM

Hjelp/Victor/Storebror

FRANKENSTEIN

Du må ha medlidenhet med min bror!

MONSTERET

Medlidenhet? Du, min egen skaper, vil rive meg i stykker og triumfere; tenk på det, og fortell meg hvorfor jeg skal ha mer medlidenhet med menneske enn det har med meg?

DJEVELEN/WILLIAM

Hjelp

MONSTERET

Hysj!

FRANKENSTEIN

Du er ondskapsfull!

MONSTERET

Jeg er ikke ondskapsfull. Jeg er ulykkelig. Hvis noe vesen nærmet seg meg med velvillige følelser, skulle jeg gjengjelde den i hundrevis. Du kunne jo forsøke deg som min skaper?

FRANKENSTEIN

Aldri! Ingen vil noensinne nærme seg deg med slike følelser.

DJEVELEN/WILLIAM

Hjelp/Victor/Storebror

FRANKENSTEIN

Jeg forbanner den dagen jeg skapte deg!

DJEVELEN/WILLIAM

Hjelp

FRANKENSTEIN

Slipp så min bror og la meg være i fred.

DJEVELEN/WILLIAM

Hjelp

FRANKENSTEIN

Djevel.

DJEVELEN/WILLIAM

Hjelp

FRANKENSTEIN

Avskyelige monster.

Monsteret tråkker på William sin hånd og han faller utenfor stupet. *

FRANKENSTEIN

Du har drept ham? Hvorfor?

MONSTERET

Også jeg kan skape fortvilelse; du Frankenstein er ikke usårlig; denne død vil skape fortvilelse over deg, og tusener av andre ulykker skal pine og ødelegge deg!

Monsteret forlater Frankenstein

SCENE 10: WILLIAMS BEGRAVELSE

FRANKENSTEIN

William, min kjære engel!

DJEVELEN

Faren din er knust og Elizabeth oppløst i sorg over tapet av William, de vil at du skal komme hjem med liket så William kan få en begravelse.

FRANKENSTEIN

Umulig. Jeg kan ikke vende hjem.

DJEVELEN

Da vil de komme hit. De vil også finne morderen.

FRANKENSTEIN

Nei! Morderen? Man kan like så godt prøve å løpe om kapp med vinden eller stanse en fjellelv med et strå!

De skal ikke komme hit.

William, dette er din begravelse, dette er din sørgesang!

Frankenstein synger fra "The Rime of Ancient Mariner" av Samuel Taylor Coleridge. Geir Uthaugs oversettelse.

Jeg var lik en som maktesløs
Går på en øde sti
Og har snudd seg før, men ikke tør
Snu seg igjen, fordi
Han vet at like bak ham går
En fare fryktelig.

DJEVELEN

Jeg tror du må dra hjem med liket.

FRANKENSTEIN

Aldri! Har jeg sluppet løs på verden et fordervet vrak hvis glede er blodbad og elendighet, nesten som om det var min egen vampyr, min egen sjel sluppet løs fra graven, og tvunget til å ødelegge alt som var meg kjært! Hvis morderen er den skapningen er morderen like mye meg selv. Hvordan skal jeg kunne vende hjem?

DJEVELEN

De har arrestert morderen.

FRANKENSTEIN

Umulig? Hvem kan arrestere et vesen som er i stand til å klatre opp ad Mont Saleves lodrette fjellside?

DJEVELEN

Det er en eller annen Justine.

FRANKENSTEIN

Justine Moritz? Williams barnepike. Stakkars, er hun den anklagede? Men det er med urett, det vet alle; det er da avgjort ingen som tror på det?

DJEVELEN

Dra hjem og fortell dem at de gjør urett!

FRANKENSTEIN

Og fortelle at jeg har pustet liv i et vesen av likdeler, at denne skapningen har drept William, og nå flyktet over fjellene? Hvis noen andre fortalte meg en slik historie vil jeg sagt det var en galmanns fantasi!

DJEVELEN

Så du velger å redde deg selv og kaste Justine Moritz for døden?

FRANKENSTEIN

Har jeg et annet valg? Jeg har nettopp sett det vesenet jeg har sluppet ut blant menneskene, som jeg med mine egne hender har gitt vilje og kraft til å utføre alle typer handlinger, gode som onde. Justine Moritz er uskyldig, men jeg kan umulig fortelle min historie i offentligheten.

DJEVELEN

Da har det skjedd, Justine Moritz er dømt og død i fengselet.

FRANKENSTEIN

Min skyld. Skylden er min.

DJEVELEN

Ja.

SCENE 11: TESELSKAPET

Monsteret nærmer seg.

FRANKENSTEIN

Djevel! Våger du å nærme deg meg? Forsvinn, motbydelige insekt. Eller bli heller, så jeg kan trampe deg til støv! Å, om jeg ved å tilintetgjøre din miserable eksistens bare kunne gjenopplive de ofrene du så djevelsk har myrdet.

MONSTERET

Jeg ventet meg en slik mottagelse. Alle mennesker hater de elendige; hvordan må da ikke jeg bli hatet, som er forferdelig hinsides alt annet?

FRANKENSTEIN

Jeg vil ikke snakke med deg!

DJEVELEN

Jeg tenker kanskje det kan være en god ting om dere snakket litt sammen.

FRANKENSTEIN

Forsvinn, sa jeg!

MONSTERET

Jeg vil bare snakke med deg.

DJEVELEN

Så bra!

FRANKENSTEIN

Vi to har ingenting å snakke om.

DJEVELEN

Det er veldig mye å snakke om. Jeg henter litt te til dere.

FRANKENSTEIN

Jeg nekter å snakke med et blåskjell.

MONSTERET

Du skulle ta vare på meg.

FRANKENSTEIN

Jeg har ikke drept noen! Det er du som er en drapsperson.

MONSTERET

Det eneste som står mellom deg og den samme tittel er det faktum at jeg stadig ikke har tatt mitt eget liv.

Du skapte meg. Med viten og vilje skapte du meg.

Du burde ta det ansvaret som ligger i en sånn handling.

Jeg undrer meg over at mitt raseri ikke har knust flere på min vei.

FRANKENSTEIN

Jeg tilgir deg ikke.

MONSTERET

Det trodde jeg heller ikke du ville.

FRANKENSTEIN

Forsvinn fra meg.

MONSTERET

Jeg vil be deg lytte til meg. Livet, selv om det bare er en opphopning av lidelser, er meg kjært, og jeg vil forsvare det.
Enten så dreper jeg deg her og nå - du vet jeg kan det. Eller så går du med på å drikke te med meg.

DJEVELEN

Te! Det er en god idé.
Te! Det er en god idé.
Te! Det er en god idé.

Djevelen, Monsteret og Frankenstein går til teselskap rommet.

DJEVELEN

Sett deg her, Victor. Så kan du sitte her, Monster

MONSTERET

Du kan kalle meg Adam.

DJEVELEN

Adam, ja. Flott navn. Adam, det første mennesket. Sett dere, så kan dere snakke litt sammen. Så henter jeg litt te til dere

MONSTERET

Jeg er ikke et monster.

FRANKENSTEIN

Ikke et monster? Jeg håpet du var råtnet vekk.

MONSTERET

Som du ser lever og handler jeg.

FRANKENSTEIN

Jeg visste ikke hva jeg skapte. Jeg trodde ikke det skulle være slik.

MONSTERET

Det er du som oppfører deg som et monster.

Djevelen kommer trillende med en tralle med tekanne og kopper.

DJEVELEN

Jeg vil anbefale dere begge om å lytte grundig etter før dere dømmer handlingene den andre har utført. Først må alle kort på bordet. Deretter kan man forsøke å nå tilgivelsen.

FRANKENSTEIN

Tilgivelse?

Jeg er selvfølgelig villig til å trekke meg unna, eller holde meg i bakgrunnen for denne samtalen, selvom jeg selvsagt helst foretrekker å bli værende, dersom det ikke er til hindring for samtalens naturlige flyt.

FRANKENSTEIN

Tilgivelse? Kan den skapningen overhodet føle slike avanserte menneskelige følelser?

DJEVELEN

Skapningen er ikke annerledes fra deg. Han har kompleksitet.
Temperament.
Anger, empati, kjærlighet og hat. Følgelig må hun vel også ha tilgivelse.
Se inn i Adams øyne.

FRANKENSTEIN

Nei takk.

DJEVELEN

Kom igjen, se inn i Adams øyne

FRANKENSTEIN

Nei.

DJEVELEN

Se inn i Adams øyne!

FRANKENSTEIN

Nei, jeg vil ikke se inn i monsterets øyne!

MONSTERET

Dere kan gjerne bruke navnet mitt, vær så snill.

FRANKENSTEIN

Jeg har aldri gitt deg navn.

MONSTERET

Jeg har gitt meg selv et navn.

FRANKENSTEIN

Adam er ikke navnet ditt

DJEVELEN

Å fraholde noen sitt navn er den største umenneskeliggjøring vi kan gjøre mot hverandre. Om du ikke engang kan kalle Adam for Adam, har denne samtalen ingen funksjon.

Stillhet. Djevelen går

MONSTERET

Det er noe jeg vil at du skal gjøre for meg.

FRANKENSTEIN

Jeg skylder deg ingenting.

MONSTERET

Du skylder meg et helt liv.

FRANKENSTEIN

Uansett hva det er så nekter jeg det.

DJEVELEN

Kan vi ikke prøve å ha det litt hyggelig her. Jeg orker ikke mer av denne voldsomme temperaturen!

MONSTERET

Alt jeg ber om er litt kjærlighet.

FRANKENSTEIN

Kjærlighet?

DJEVELEN

Ro deg ned Frankenstein, nå må du lytte til vår venn Adam.

FRANKENSTEIN

På tross av alt er det jeg som må lytte! Jeg trenger ikke å høre på dette monsteret tale!

DJEVELEN

Ro deg ned, jeg skal lage litt te til dere

Djevelen lager te til Monsteret, Frankenstein og seg selv

Nå kan du si hva du vil si.

MONSTERET

Jeg vil at du skal skape en kvinne for meg, som jeg kan utveksle de følelser med som er nødvendig for at jeg skal kunne fortsette å leve. Dette er det bare du som kan gjøre; og jeg krever det av deg som min rett som du ikke kan nekte meg.

FRANKENSTEIN

Jeg nekter det! Og ingen slags tortur vil få meg til å gi mitt samtykke.

MONSTERET

Du må gjøre det.

FRANKENSTEIN

Skal jeg lage enda et vesen som deg, slik at dere i felles ondskap kan rasere hele verden?

MONSTERET

Hvis du går med på dette, kommer hverken du eller noe annet menneske noensinne til å se meg igjen. Jeg spiser ikke det samme som mennesker; jeg dreper ikke lam eller kje for å stille min sult; eikenøtter og bær gir meg tilstrekkelig næring. Min make kommer til å være av samme natur som meg, og vil være tilfreds med samme kost. Vi kommer til å lage vårt leie av tørre blader, og solen vil skinne på oss som den gjør på menneskene, og modne vår føde.

FRANKENSTEIN

Kan man ikke åpne et forbanna vindu her!

DJEVELEN

Det er en gammel bygning.

Frankenstein tenner en sigarett.

DJEVELEN

Du kan ikke røyke her.

FRANKENSTEIN

Så lukk døren.

DJEVELEN

Det går ikke, det er en gammel bygning.

FRANKENSTEIN

Åh!

DJEVELEN

Beklager.

MONSTERET

Det er veldig varmt her, kan man ikke åpne et vindu?

DJEVELEN

Det er en gammel bygning.

Frankenstein leter etter et vindu.

MONSTERET

Hør på meg! Skap enda et vesen. La det leve med meg i utveksling av godhet, og i stedet for å skade skal jeg utøse ethvert gode over det med tårer av takknemlighet.

FRANKENSTEIN

Du foreslår å dra bort fra menneskenes områder, og slå deg til i trakter hvor du bare vil få selskap av ville dyr.

Hvordan skal du, som lengter etter menneskenes kjærlighet og sympati, overleve i et slikt eksil? Du kommer til å vende tilbake og igjen søke deres godvilje, og du vil bli møtt av deres avsky; dine onde lidenskaper vil bli fornyet, og denne gangen vil du ha en make til å hjelpe deg med ødeleggelsene. Det kan ikke skje; slutt å argumentere, for jeg kan ikke samtykke.

MONSTERET

Jeg sverger for deg, ved den jordkloden jeg lever på, og ved deg, som skapte meg, at med den make du kan lage til meg, kommer jeg til å forlate menneskesamfunnet og holde meg, som det faller seg, på de mest ubebodde steder. Mine onde egenskaper vil forsvinne, for jeg vil bli møtt med forståelse; livet mitt vil flyte fredelig avgårde, og i mitt dødsøyeblikk kommer jeg ikke til å forbanne min skaper.

FRANKENSTEIN

Du sverger å være harmløs; men har du ikke allerede vist en slik grad av ondskap at jeg med rimelig grunn ikke burde stole på deg?

MONSTERET

Mine laster er barn av en påtvunget ensomhet som jeg avskyr, og mine dyder vil nødvendigvis vokse frem når jeg lever i fellesskap med en som er meg jevnbyrdig. Hvis jeg ikke hører til noe sted og ikke har hengivenhet for noe, vil livet mitt bestå av hat og ondskap; kjærligheten til en annen vil fjerne årsaken til mine forbrytelser. Jeg vil få oppleve hengivenhet fra et annet følende vesen, og bli knyttet til den kjede av eksistens og begivenheter som jeg nå er utestengt fra.

DJEVELEN

Kom igjen, Victor. Det kan du vel gjøre.

FRANKENSTEIN

På grunnlag av din høytidelige ed om å forlate dette sted for alltid, og alle andre steder hvor det bor mennesker, så snart jeg overrekker deg en medskapning av hunkjønn som kan ledsage deg til ditt eksil, går jeg med på forslaget ditt.

MONSTERET

Jeg sverger ved solen og den blå himmelen, og ved den kjærlighetens ild som brenner i mitt hjerte.

DJEVELEN

Dra hjem og sett igang med arbeidet!

MONSTERET

La arbeidet begynne!

SCENE 12: SKAPELSEN AV ET NYTT MONSTER

I laboratoriet.

Frankenstein forsøker å finne vei inn i inspirasjonen. Monsteret gjør seg klar til å møte sin nye make.

MONSTERET

Nå skal også jeg være to, ikke bare ensom! Som trosten, og gråspurvene, vipen og albatrossen, skal også jeg leve i par,

DJEVELEN

Så spennende! Jeg gleder meg til å møte dette nye vesenet.

MONSTERET

Når jeg møter henne skal jeg ta hennes hånd, kysse hånden kanskje, eller nei, omfavne henne, eller å løfte henne opp, eller å… Hvordan skal jeg bevege meg? En kvinne! Jeg har aldri snakket med en ordentlig kvinne før. Bør jeg skifte klær?

DJEVELEN

Ja

MONSTERET

Hva tenker du? Skal jeg gjøre noe med håret?

DJEVELEN

Ad lib. Djevelen sier noe om håret, poser under øynene, dusjing, ånden, munnen, lærer monsteret å kysse

DJEVELEN

En, to, tre

FRANKENSTEIN

Vær stille!

Bare jeg kan skape et nytt vesen, så dere kan vel være litt stille!

DJEVELEN

Bare du kan gjøre det.

MONSTERET

Akkurat. Bare du kan gjøre det.

FRANKENSTEIN

Bare jeg kan gjøre det.

DJEVELEN

Der det er liv er det håp!

Et tordenskrall! Djevelen og Monsteret går opp til Frankenstein

FRANKENSTEIN

Det tar form.

MONSTERET

Jeg skal ta vare på henne, passe på henne, være snillere enn noe menneske noensinne før meg.

FRANKENSTEIN

Ikke snakk! Dere ødelegger det!

MONSTERET

Jeg skal gifte meg med dette nye vesenet, og leve i tosomhet som Fossekallen og papegøyen!

DJEVELEN

Vær stille Adam!

FRANKENSTEIN

Den rører på seg!

Det bobler i skapelsens kar.

DJEVELEN

Se på det, det likner på deg!

FRANKENSTEIN

Jeg skaper enda et monster?

MONSTERET

Vi kommer riktignok til å være monstre, adskilt fra verden; men derfor kommer vi til å være desto mer knyttet til hverandre.

FRANKENSTEIN

Hvem vet om de to kommer til å hate hverandre?

DJEVELEN

Nei, de vil elske hverandre. Du gjør en selvoppofrende handling som er til alles beste.

FRANKENSTEIN

Har jeg rett til, av hensyn til min egen interesse, å nedkalle denne forbannelsen over alle generasjoner etter meg selv?

DJEVELEN

Frankenstein, du kan gjøre det. redd deg selv. frykt ikke, hva er det verste som kan skje?

MONSTERET

For dette ene vesens skyld vil jeg slutte fred med hele menneskeheten.

FRANKENSTEIN

Men hvem vet om det jeg skaper nå vil love det samme som deg?

MONSTERET

Selvfølgelig vil hun det!

FRANKENSTEIN

Og selv om dere forlater menneskeheten og slår dere ned i den nye verdens ørkener, vil det første dere tørster etter vel være barn.

MONSTERET

Barn? Det har jeg ikke tenkt på.

FRANKENSTEIN

En hel rase av djevler ville da kunne spre seg utover jorden og henvise selve menneskeslektens eksistens til usikre og redselsfulle omstendigheter.

MONSTERET

Ikke svikt meg nå! Det jeg ber deg om er rimelig og beskjedent.

FRANKENSTEIN

Kan det ikke også tenkes at dette bare er en finte som skal øke din triumf ved å gi deg enda større hevnmuligheter?

MONSTERET

Du skal ikke lure meg.

FRANKENSTEIN

Har du til hensikt å utslette hele menneskeheten?

MONSTERET

Nei! Du våger ikke å bryte ditt løfte. Min skaper, gjør meg lykkelig! La meg føle takknemlighet overfor deg for denne ene tjenesten! La meg oppleve at jeg vekker sympati hos noe annet levende, ikke nekt meg det jeg ber om!

FRANKENSTEIN

Hva om jeg ikke kan gi deg det du ønsker?

MONSTERET

Jeg har tålt så mye slit og elendighet på grunn av deg! Jeg har måttet utholde ubeskrivelig utmattelse, kulde og sult; våger du å tilintetgjøre mitt håp?

FRANKENSTEIN

Jeg kan ikke gjøre det.

MONSTERET

Jo du skal! Hvis ikke du gjør det, vil jeg hevne den skade jeg har lidd; hvis jeg ikke kan vekke kjærlighet, så kan jeg bare skape frykt.

FRANKENSTEIN

Jeg kan ikke skape enda et vesen som deg, like deformert og ondskapsfull-

MONSTERET

Skal hvert menneske på jord finne seg en hustru, og hvert dyr finne sin make, og jeg være alene?

FRANKENSTEIN

Jeg er like ulykkelig som deg.

MONSTERET

Du tror du har det dårlig, men jeg kan gjøre deg så elendig at du vil begynne å hate dagslyset. Du kan utslette mine andre egenskaper; men hevnen vil bestå – hevn, heretter kjærere enn lys og mat! Det er mulig jeg må dø, men først skal du, min tyrann og plageånd, forbanne solen som skuer ned på din elendighet. Vokt deg; for jeg er uten frykt, og derfor mektig. Menneske, du skal komme til å angre de skadene du påfører meg.

Frankenstein drar ledningene fra hverandre - ødelegger det nye vesenet.

DJEVELEN

Å nei, Victor.

MONSTERET

Alt jeg har fått slengt mot meg, og holdt for ørene for å slippe å høre, skal nå vise seg å stemme. Uhyre, monster, blodtørstige vesen er det jeg nå skal fremvise, jeg vil skade alle de som du Frankenstein holder nære. Jeg kommer til å være hos deg på din bryllupsnatt.

Monsteret tar opp restene av den ødelagte skapningen og kjærtegner den.

FRANKENSTEIN

Min bryllupsnatt?

DJEVELEN

Bryllupet ditt. Har du glemt alt om det?

FRANKENSTEIN

Jeg kan vel ikke gifte meg nå? Kan det ikke vente?

DJEVELEN

Elizabeth ser frem til deres forening.

FRANKENSTEIN

Elizabeth!

DJEVELEN

Hun har ventet lenge på deg nå!

FRANKENSTEIN

Elizabeth! Elizabeth. Elizabeth. Elizabeth!

DJEVELEN

Hvis hun visste hva slags lidelser du har opplevd og hvilke du kanskje stadig må tåle, ville hun bestrebe seg på å la deg smake den ro og frihet fra fortvilelse som denne ene dag i det minste tillater deg å nyte.
Kan vi glemme dette opptrinnet, og la deg i stedet leve lykkelig!
La klokkene ringe og bryllupet gå sin gang!

Frankenstein går til sitt bryllup. Monsteret og Djevelen hveser til hverandre.

DJEVELEN

Ta fra ham, det han tok fra deg.

Djevelen går til Frankenstein sitt bryllup.

MONSTERET

Jeg er skapt i vitenskapen, der andre er skapt i kjærligheten.

Jeg har beskuende øyne, lyttende ører, og en talende munn, men ingen av legemsdelene bærer spor av mine forfedres kamp for mitt livs tilværelse, og alle mine etterkommeres tilværelse.

MERK! Scene 13 er strøket!

*

*

*

SCENE 14: FRANKENSTEINS BRYLLUPSNATT

DJEVELEN

For en flott vielse!

FRANKENSTEIN

Hvilken skjønn dag, og hvilket fantastisk bryllup! Hvor lykkelig og opphøyet naturen ser ut til å være.

DJEVELEN

Det skal bli en frydefull natt.

FRANKENSTEIN

Ikke sant!

DJEVELEN

Men si meg, hvor er Elisabeth?

FRANKENSTEIN

Min kjære hustru har trukket seg tilbake til vårt værelse.

DJEVELEN

På hennes værelse ja. Så bra.

Monsteret går mot huset.

FRANKENSTEIN

Hva var det?

DJEVELEN

Hva da?

FRANKENSTEIN

En lyd. Det hørtes ut som-

DJEVELEN

Hva da?

FRANKENSTEIN

Det var nok ingenting.

DJEVELEN

Nå er alt trygt.

Jeg vet ikke helt om den utsikten er helt til å stole på. Det ser ut til å brygge opp til storm.

Djevelen lager lyd

FRANKENSTEIN

Hva var det for en lyd?

DJEVELEN

Det hørtes ut som om det kom derfra

FRANKENSTEIN

Derfra?

Djevelen lager mange lyder, det eskalerer

FRANKENSTEIN

Hva er dette for en pine!

Lydene stopper

FRANKENSTEIN

Jeg hører ingenting nå.

Det kommer fra værelse til Elizabeth!

FRANKENSTEIN

Hva? Elizabeth, nei det kan det ikke være.

DJEVELEN

Gå ut og se etter!

FRANKENSTEIN

Det er sikkert ingenting. Det kan ikke være noen ting.

Går ut og oppdager Elizabeth, kommer inn igjen, besvimer. Djevelen kommer til unnsetning, så han våkner igjen.

MERK! Scene 15 og 16 er slått sammen og kortet ned *

*

SCENE 15 OG 16: ISHAVET OG ISØRKENEN

FRANKENSTEIN

Kan jeg se dette og stadig leve?

DJEVELEN

Hva har skjedd?

FRANKENSTEIN

Hun ligger bare der livløs og ubevegelig.

DJEVELEN

Hvem?

FRANKENSTEIN

Elizabeth.

DJEVELEN

La meg få se.

Djevelen går og ser.

FRANKENSTEIN

Hodet hennes har blitt skilt fra kroppen, hennes ansikt ser bare blekt og forvridd ut.

De står nærme hverandre og ser på Elizabeth

FRANKENSTEIN

Du! Du førte meg hit!

DJEVELEN

Det var du som valgte å bli gift.

FRANKENSTEIN

Nei, det var det ikke. Det var du som fikk det til å skje.

DJEVELEN

Jeg har vært din venn hele tiden.

FRANKENSTEIN

Hva? En venn? Du er ikke en venn, du er ikke god eller snill, jeg trodde du var det, men det er du ikke.

DJEVELEN

Så svak. En simpel utfordring og du klarer ingenting lenger.

FRANKENSTEIN

Hvem er du? Du er ingen assistent.

DJEVELEN

Du må hevne deg på ditt monster nå.

FRANKENSTEIN

La meg være i fred din djevel!

O natt, og de ånder som hersker over meg, forfølg dette monsteret som forårsaket all denne ulykke. Jeg påkaller dere, de dødes ånder, og dere, omstreifende hevnens hjelpere, å hjelpe å lede meg i min oppgave. La det fordømte og forbannede uhyret tømme pinslenes beger; la det føle den fortvilelse som nå plager meg og la oss jage hverandre til enten den, eller jeg går til grunne.

MONSTERET

Pakk deg inn i pels og utrust deg med mat, for nå skal vi på en reise mot den evige isen i nord, hvor dine lidelser vil tilfredsstille mitt evigvarende hat.

De beveger seg inn i isørkenen

DJEVELEN

Skal ingen av de to lenger se solen eller stjernene, eller merke vinden stryke deres kinn. Lys, følelser og sansning vil forsvinne; og i denne tilstanden må de finne vår lykke. En gang vil jeg grått over at de skulle dø; nå er det min eneste trøst. Jeg skal bestige mitt likbål i triumf, og juble i smerten fra de martrende flammene. Lyset fra denne brannen vil forsvinne; vinden vil spre min aske utover havet. Min ånd vil falle til ro, eller hvis den fremdeles kan tenke vil den i hvert fall ikke tenke slik. Farvel! Vi forlater dere, og med dere det siste mennesket disse øynene noensinne vil se!

*

*